

FINANȚELE PE ÎNȚELESUL COPIILOR

Tot ce trebuie să știi despre bani

Walter Andal

ilustrații de Richard Peter David

Traducerea din limba engleză de Luana Crăciun

Cuprins

Cuvânt înainte pentru părinți	9
Introducere: Bine ai venit în clasă!	13
Capitolul 1: Ce sunt finanțele?	15
Capitolul 2: Banii: cum a început totul?	21
Capitolul 3: Cum să câștigi bani	27
A. Când lucrezi pentru cineva	27
B. Când lucrezi pe cont propriu, furnizând bunuri sau servicii	30
Capitolul 4: Puterea banilor	33
A. Fă banii să lucreze pentru tine!	33
B. Banii lucrează și pentru alții!	37
Capitolul 5: Introducere în credite	41
A. Ce este creditul?	42
B. Ce e grozav la credite	43
C. Ce e mai puțin grozav la credite	46
Capitolul 6: Despre credite	49
A. Diferite tipuri de credit	49
1. Cardurile de credit	49
2. Creditele de studii	52
3. Creditele auto și leasingurile	54
B. Obținerea unui credit	55
1. Caracterul	56
2. Capacitatea	58

Capitolul 7: Economisește-ți banii!	61
A. De ce să te obosești să economisești?	61
1. Ca să fii pregătit pentru achizițiile importante	61
2. Ca să fii pregătit pentru situații de urgență și cheltuieli neprevăzute	63
B. Bugetul: un instrument excelent care te ajută să economisești	64
C. Instrumente bancare care te ajută să economisești	66
1. Contul de economii	66
2. Contul curent	67
3. Cardul de debit	70
4. Depozit la termen	71
Capitolul 8: Banii și economia	75
A. Cererea și oferta	76
B. Inflația	80
C. Șomajul	82
Capitolul 9: Bursa de valori	85
A. Ce este bursa de valori?	88
B. Cum poți câștiga bani la bursă?	90
1. Prin luarea unei părți din profit	90
2. Prin creșterea prețului acțiunilor	90
C. Dezavantajele investiției la bursă	92
Capitolul 10: Banii în jurul lumii	95
A. Ce sunt valutele?	95
B. Ce este schimbul valutar?	97
C. Alte utilizări ale schimbului valutar	99
Postfață: E bine să donezi!	101
Bibliografie	107

Capitolul 1:

Ce sunt finanțele?

Bani – orice lucru acceptabil care poate fi folosit în schimbul bunurilor și serviciilor

Bunuri – obiecte reale care pot fi văzute și atinse

Îmi place să predau despre **bani**, pentru că sunt valoroși și utili. Ei au devenit o parte importantă a vieții noastre de zi cu zi. Banii ne permit să cumpărăm **bunuri**, cum ar fi jocuri video, haine, cărți și smartphone-uri. Multor oameni le place să meargă la cumpărături. Cu bani, poți să îți iei multe dintre lucrurile pe care ți le dorești.

Servicii – activități efectuate prin munca altor persoane

A cheltui – a folosi banii pentru a face plăți sau achiziții

A economisi – a pune bani deoparte pentru a-i întrebuința în viitor

Tot banii îți permit să beneficiezi de **servicii**. Părinții tăi plătesc un mecanic să repare mașina, un grădinar să tundă gazonul, un instalator să rezolve o țeavă fisurată, dar și un medic să te consulte când te îmbolnăvești. Poate că nu știi, dar tot banilor li se datorează faptul că acasă beneficiezi de energie electrică, televiziune prin cablu și internet.

Când primești niște bani, poți alege să-i **cheltuiești** sau să-i **economisești**, pe toți sau numai o parte dintre ei, pentru viitor. Nu este nimic greșit în a cheltui, mai ales când trebuie să cumperi bunuri și servicii de care ai cu adevărat nevoie. Cu toate acestea, economisirea este foarte importantă, deoarece te ajută să te pregătești din timp pentru cheltuielile costisitoare pe care vei fi nevoit să le faci în viitor, cum ar fi să urmezi o facultate sau să-ți cumperi o mașină sau o casă. Și, poate chiar mai important, economiile îți permit să faci față mai ușor cheltuielilor neașteptate și urgențelor care pot apărea oricând.

A investi – a pune banii într-un loc în care se pot înmulți

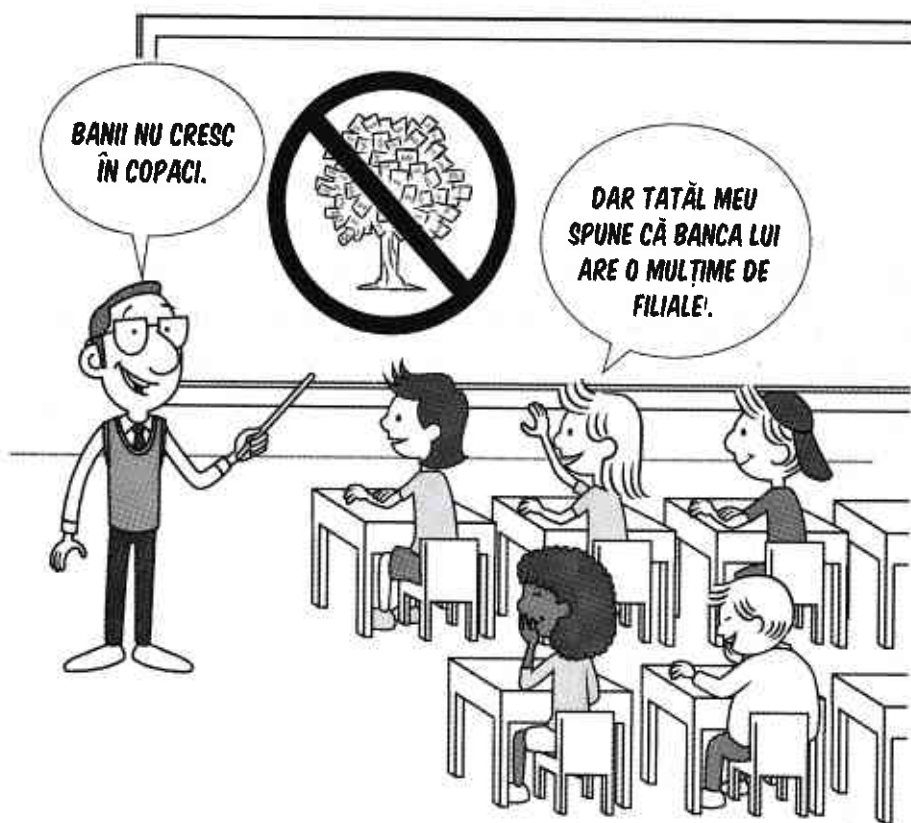
Economii – bani strânși pentru a fi folosiți în viitor

Organizații caritabile – organizații care ajută persoanele nevoiașе

Un aspect interesant al banilor este faptul că atunci când sunt plasați în locul potrivit se pot înmulți. Acest lucru poartă numele de **investiție**. Orice persoană, indiferent dacă este tânără sau în vârstă, își poate investi **economiile** pentru a câștiga și mai mulți bani. Cu cât începi să-ți investești banii mai devreme, cu atât economiile tale au mai mult timp la dispoziție ca să se înmulțească.

Iată și cea mai bună parte: pe lângă cheltuieli, economii și investiții, știi că banii le mai oferă oamenilor și șansa de a ajuta o comunitate? Cu ajutorul banilor, poți sprijini **organizațiile caritabile** și poți contribui la schimbarea vieții cuiva. Îți creează un sentiment grozav să știi că ești capabil să ajuți pe cineva sau să contribui la o cauză nobilă. Vei învăța mai multe despre asta ceva mai încolo.

Deoarece există atât de multe lucruri grozave pe care le poți face cu ajutorul lor, aproape toată lumea visează să aibă mulți bani. Numai că ei nu sunt ușor de obținut. Ai auzit vreodată expresia „Banii nu cresc în copaci”? Ei bine, ea a apărut din cauză că banii nu sunt ceva ce poți obține cu ușurință, așa cum ai culege un măr dintr-un copac. Oamenii trebuie să muncească pentru a câștiga bani.

Părinții tăi lucrează? Majoritatea părinților muncesc pentru a-și câștiga existența. Adulții lucrează în general opt ore pe zi, cinci zile pe săptămână. Unii lucrează chiar mai mult de-atât. Este nevoie de mult timp, energie și talent pentru a câștiga bani. Cu toate acestea, simplul fapt de a câștiga bani nu e singura satisfacție pe care ți-o oferă un loc de muncă. Să ajuți la crearea a ceva, să dăruiești ceva pentru binele comunității, să gestionezi sarcini interesante – toate acestea și multe altele sunt recompense pe care ți le poate oferi un loc de muncă.

¹ Joc de cuvinte bazat pe faptul că în limba engleză cuvântul *branches* înseamnă și „ramuri”, dar și „filiale” (n. trad.).

Investiții – ceva ce cumperi cu speranța că îți va aduce un venit sau că va deveni mai valoros în viitor

Însă există și câteva lucruri mai puțin bune cu care te poți confrunta când ai de-a face cu banii. Când cineva cheltuiește mai mult decât câștigă, poate ajunge să nu mai aibă bani în viitor. Uneori, oamenii pot să piardă bani când își **investesc** greșit economiile. Dacă nu îți administrezi și nu îți protejezi bine banii, îi poți pierde. Ajungi să fii foarte stresat dacă îți pierzi banii câștigați cu trudă, mai ales când nu mai poți cumpăra lucrurile de care ai nevoie.

Finanțe – modurile în care se obțin, se gestionează și se utilizează banii

Să înveți cum să câștigi bani și cum să ai grijă de ei reprezintă o responsabilitate pe care nu o poți subestima. Aici intervin cunoștințele despre **finanțe**, care îți vor fi foarte utile. Pe scurt, finanțele reprezintă procesul de gestionare a banilor. Educația financiară te va ajuta să faci alegeri bune când va veni momentul să decizi cum vei câștiga bani și cum îi vei înmulți. Mai mult decât atât, când înțelegi felul în care funcționează banii, poți să iei decizii mai inteligente în momentul în care îi cheltuiești, îi economisești și îi investești.

Aceasta este o zi excelentă pentru a învăța finanțe! Vei descoperi mai multe în capitolele care urmează.

Capitolul 2:

Banii: cum a început totul?

Cu mii de ani în urmă, înainte de apariția banilor, oamenii se descurcau bazându-se doar pe propriile puteri. Aveau grijă de ei și de copiii lor în micile sate în care trăiau. Viața era simplă. Supraviețuiau în principal datorită vânătorii. Când rezervele de hrană se terminau, se mutau dintr-un loc în altul. În acea perioadă, nu era nevoie de bani.

